

Nr 10

**LANDSKAPSFÖRORDNING
om prehospital akutsjukvård**

Utfärdad i Mariehamn den 4 februari 2014

Med stöd av 55 § 7 punkten landskapslagen (2011:114) om hälso- och sjukvård föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna förordning tillämpas på prehospital akutsjukvård enligt landskapslagen om hälso- och sjukvård. Förordningen tillämpas även på patientflyttningar mellan vårdinrättningar när det för att trygga den vård och övervakning som patientens tillstånd kräver är ändamålsenligt att för transport av patienten använda en ambulans som hör till den prehospitala akutsjukvården eller till någon annan verksamhetsenhet.

Med ambulans avses i denna förordning ett transportmedel som är avsett och utrustat för ambulanssjukvård samt transport av sjuka och skadade.

2 §

Uppgifter

Ålands hälso- och sjukvård ska

1) ansvara för upprätthållande av beredskap för prehospital akutsjukvård, leda den operativa verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt utarbeta anvisningar för hur patienter som behöver transport ska hänvisas till vård och anvisningar för situationer där en patient inte behöver transport,

2) ansvara för den dagliga verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt för specialsituationer som avviker från den dagliga verksamheten och beredskapen för dem,

3) besluta om servicenivån för den prehospitala akutsjukvården på Åland, utarbeta larm-anvisningar och andra anvisningar som gäller den prehospitala akutsjukvården,

4) avtala med sjöräddningsmyndigheterna om verksamhetsmodeller för att trygga den prehospitala akutsjukvården för patienter under uppdrag som sjöräddningsmyndigheterna ansvarar för,

5) avtala med andra myndigheter och aktörer om användningen av den specialutrustning och de specialfordon som behövs inom den prehospitala akutsjukvården, svara för rådgivning och information till befolkningen i landskapet i ärenden som hör till den prehospitala akutsjukvården,

6) vid behov inspektera att de enheter, inklusive ambulanser som inte hör till den prehospitala akutsjukvården, som används i uppdrag inom den prehospitala akutsjukvården är lämpliga för uppdraget,

7) avtala med polisen om hur samarbetet ska ordnas i krävande situationer som leds av polisen och där det behövs prehospital akutsjukvård (taktisk prehospital akutsjukvård),

8) avtala med kommunala räddningsmyndigheter om hur samarbetet ska ordnas i krä-

vande situationer som leds av en kommunal räddningsmyndighet och där det behövs prehospital akutsjukvård (taktisk prehospital akutsjukvård) samt

9) kontinuerligt utvärdera om den prehospitala akutsjukvården fungerar ändamålsenligt och utgående från utvärderingen vid behov avtala med föreningar och andra verksamheter om tillgång på sådana enheter för första instansen inom prehospital akutsjukvård som avses i 44 § landskapslagen om hälso- och sjukvård.

Då Ålands hälso- och sjukvård utarbetar anvisningar som avses i 1 mom. 4 punkten ska Landskapsalarmcentralens utlåtande inhämtas.

3 §

Samordning

Ålands hälso- och sjukvård ska samordna verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården och ge anvisningar som gäller den med beaktande av regionala särdrag.

4 §

Servicenivå

I Ålands hälso- och sjukvårds beslut om servicenivå för den prehospitala akutsjukvården fastställs tillgången på prehospital akutsjukvård samt den prehospitala akutsjukvårdens nivå och innehåll. Servicenivån ska vara sådan att minst en enhet på sådan vårdnivå som avses i 7 § 4 mom. alltid ska finnas att tillgå med undantag av då ett föregående larm i nära anslutning upptar en enhet på vårdnivå. Beslutet ska grunda sig på en riskanalys, på olika slags risker för sjukdomsfall och olyckor samt på andra lokala faktorer som inverkar på behovet av prehospital akutsjukvård.

I riskanalysen ska man beakta den befolkning som permanent vistas i olika områden, befolkningens ålderstruktur, geografiska skillnader och skillnader i tillgång på vård inom landskapet, fritidsbebyggelse och turism, trafikrelaterade frågor samt olika områdets särskilda olycksrisker och antalet personskador som sannolikt kan uppkomma på grund av dem.

5 §

Prioritetsklasser

Larmuppdragen inom den prehospitala akutsjukvården delas utgående från en riskbedömning vid alarmcentralen in i fyra prioritetsskisser enligt följande:

1) Klass A: ett uppdrag som bedöms som ett högriskuppdrag där det utgående från bakgrundsuppgifter (anamnes) eller uppgifter om händelsen i fråga finns skäl att anta att den

hjälpbehövandes basala livsfunktioner är direkt hotade.

2) Klass B: ett uppdrag som sannolikt är ett högriskuppdrag där man dock inte med säkerhet känner till nivån på störningarna i den hjälpbehövandes basala livsfunktioner.

3) Klass C: ett uppdrag där den hjälpbehövandes basala livsfunktioner har bedömts vara stabila eller störningen i dem lindrig men situationen kräver att den prehospitala akutsjukvården gör en snabb bedömning.

4) Klass D: ett uppdrag där den hjälpbehövandes tillstånd är stabilt och det inte förekommer några störningar i de basala livsfunktionerna men den prehospitala akutsjukvården ska göra en bedömning av vårdbehovet.

6 §

Nyckeltal

Ålands hälso- och sjukvård ska årligen ta fram nyckeltal för den prehospitala akutsjukvården.

Nyckeltalen ska omfatta en kommunvis uppdelning av

1) antalet och andelen larm i angelägenhetsklasserna A och B som nåtts av en enhet för den första insatsen inom 8 respektive 15 minuter från larmet samt det totala antalet larmuppdrag för den första insatsen,

2) antalet och andelen larm i angelägenhetsklass A och B som nåtts av ambulans med sjukskötarbemanning inom 30 minuter från larmet,

3) antalet alarm i angelägenhetsklass C som nåtts av en ambulans inom 30 minuter från larmet,

4) antalet och andelen alarm i angelägenhetsklass D som nåtts av en ambulans inom två timmar samt

5) relevant statistik som gäller prehospital akutsjukvård och transport i luftrummet och till sjöss, såsom insatstider och uppdragsklassificeringar.

Ålands hälso- och sjukvård ska följa den prehospitala akutsjukvårdens nyckeltal och med ledning av dessa vid behov omforma den prehospitala akutsjukvården.

Ålands hälso- och sjukvård ska delge landskapsregeringen de årliga nyckeltalen och beslut som omformar den prehospitala akutsjukvården.

7 §

Enheter och personal

Med en enhet inom den prehospitala akutsjukvården avses ett fordon som hör till den operativa verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården samt fordonets personal. For-

don inom den prehospitala akutsjukvården kan förutom ambulanser vara till exempel lednings- eller läkarbilar.

I en enhet för **första insatsen** ska det finnas minst två personer med utbildning som lämpar sig för första insatsen.

I en enhet inom **prehospital akutsjukvård på basnivå** ska det finnas minst två personer som har genomgått någon av följande utbildningar med inriktning på akutsjukvård

1) en sådan yrkesutbildning inom hälso- och sjukvård som avses i lagen (559/1994) om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården,

2) Ålands vårdinstituts ambulanssjukvårdarutbildning omfattande minst 20 studiepoäng eller

3) räddningsmannautbildning eller motsvarande tidigare utbildning.

I en enhet inom **prehospital akutsjukvård på vårdnivå** ska det finnas

1) minst en person som uppfyller kraven i 3 mom. samt

2) minst en person som har avlagt examen för förstavårdare (YH) eller som är en sådan legitimerad sjukskötare som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och som antingen avlagt en studiehelhet inriktad på prehospital akutsjukvård på vårdnivå omfattande minst 30 studiepoäng i samarbete med en yrkeshögskola som har ett utbildningsprogram inom prehospital akutsjukvård i enlighet med undervisnings- och kulturministeriets beslut eller som har en specialistsjukskötareutbildning med inriktning mot anestesisjukvård, intensivvård eller ambulanssjukvård eller som av en läkare som avses i 8 § 1 mom. bedöms ha erhållit motsvarande kunskapsnivå på annat sätt.

Enheterna inom den prehospitala akutsjukvården som Ålands hälso- och sjukvård ordnar ska vara på sådan bas- eller vårdnivå som avses i 3 och 4 mom. eller vara bemannad av läkare.

I situationer där den prehospitala akutsjukvården är utsatt för hög belastning och i specialsituationer kan man tillfälligt avvika från de krav som anges i 2, 3 och 4 mom. Bestämmelserna i 2, 3 och 4 mom. tillämpas inte på gränsbevakningsväsendets helikopterenheters sammansättning och utrustning eller på besättningens kompetens i verksamhet enligt sjöräddningslagen (1145/2001).

8 §

Ledning

Ålands hälso- och sjukvård ska utse en av verksamhetens läkare till organisatoriskt och operativt ansvarig för den prehospitala akut-

sjukvården. Den ansvariga läkaren ska leda den prehospitala akutsjukvården i landskapet i enlighet med beslutet om servicenivån. Läkaren ska ha en lämplig utbildning inom en medicinsk specialitet samt god förtrogenhet med prehospital akutmedicin och erfarenhet av verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården.

För de tider då den läkare som avses i 1 mom. inte är i tjänst eller av annan anledning inte kan ansvara för den operativa medicinska verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården ska Ålands hälso- och sjukvård utse en annan läkare med ansvar att leda den operativa medicinska verksamheten inom den prehospitala akutsjukvården och att ge vårdanvisningar till fältchefen och annan personal inom den prehospitala akutsjukvården, så att en ansvarig läkare finns dygnet runt för dessa operativa uppgifter.

Den prehospitala akutsjukvården i landskapet ska ha en fältchef i tjänst dygnet runt. Fältchefen är oberoende av på vilket sätt den prehospitala akutsjukvården ordnas situationschef för den prehospitala akutsjukvården under den läkare som ansvarar för den prehospitala akutsjukvården i enlighet med 1 och 2 mom.

9 §

Fältchefen

Fältchefen för den prehospitala akutsjukvården ska

1) delta i skötseln av uppdragen inom den prehospitala akutsjukvården,

2) i situationer som omfattar flera enheter och myndigheter bestämma om användningen av enheterna inom den prehospitala akutsjukvården samt

3) stödja alarmcentralen i situationer där man är tvungen att avvika från anvisningar för den dagliga verksamheten, såsom situationer där efterfrågan på prehospital akutsjukvård överstiger de resurser som finns till förfogande.

Fältchefen för den prehospitala akutsjukvården ska ha genomgått någon av de utbildningar som anges i 7 § 3 och 4 mom., ha tillräcklig administrativ och operativ kompetens inom prehospital akutsjukvård samt ha den erfarenhet som krävs för uppgiften. En fältchef som saknar sådan kompetens som anges i 7 § 4 mom. 2 punkten ska vad gäller medicinska frågor som uppstår i situationer som avses i 9 § 1 mom. 2 eller 3 punkten konsultera en person som har en sådan kompetens som anges i 7 § 4 mom. 2 punkten eller en sådan läkare som avses i 8 §.

10 §
Ikraftträdelse

Denna förordning träder i kraft den 1 januari
2015.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av
denna förordning får vidtas innan förordningen
träder i kraft.

Mariehamn den 6 februari 2014

CAMILLA GUNELL
lantråd

Carina Aaltonen
föredragande minister